

BİRİNCİ VAZİFE ALLAH'I TANIMAK*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn. Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkihî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ecmaîn ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd-dîn.

Emmâ ba'dü, feyâ ıbâda'llâh... Fa'lemû enne efdale'l-hadîsi kitâbu'llâh... Ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin sallallahu aleyhi ve sellem... Ve şerra'l-umûri muhdesâtuhâ... Ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi'l-muttasılı ile'nnebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

الْظُّلْمُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

*(Ez-zulmü zulümâtün yevme'l-kıyâmeti)
Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl...*

Aziz ve muhterem cemaat-i müslimîn!

Cuma gününüz mübarek olsun. Allah-u Teâlâ Hazretleri bugünün hayrından, bereketinden, feyzinden, cümlelerinizi istifade edenlerden eylesin. Cennetiyle cemaliyle müşerref eylesin. Dünyada ve âhirette mesut ve bahtiyar eylesin.

Cuma namazı vaktine kadar zamanımızı Peygamber SAS Efendimiz'in hadîs-i şerîflerinden

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

okuyarak ilimle, ilim okumakla, dinlemekle, anlatmakla meşgul olarak en sevaplı şekilde geçirmek için hadisleri okumaya başlamış bulunuyoruz.

Fakat bu hadislerin okunmasına girişmeden önce mübarek Cuma gününde mevtâmız, âhirete göçmüşlerimiz, vefat etmiş aramızdan ayrılmış olan yakınlarımız bizden boynu bükük dua beklerler.

Başta Peygamber SAS Efendimiz'in ruh-i pâkine hediye olsun diye, sonra mübarek âlinin, pâk ashâbının, cümle etbânının, Ümmet-i Muhammed'in büyükleri olan alimlerin, şeyhlerin, fazılların, kamillerin, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, bu hadîs-i şerîfleri nakil ve rivayet etmiş olan ravilerin, kitapları yazmış olan alimlerin ruhları için; şehitlerin, gazilerin, mücahidlerin, salihlerin ruhları için, âhirete göçmüş olan analarımızın, babalarımızın, dedelerimin, ninelerimizin, evlatlarımızın, kardeşlerimizin, akrabamızın, yakınlarımızın, arkadaşlarımızın, sevdiklerimizin ruhları şâd olsun diye, kabirleri nur dolsun, memnun olsunlar sevinsinler diye, nurları ve sürurları ziyade olsun ve makamları âlâ olsun diye, biz yaşayan mü'min kullar da Rabbimizin rızasına uygun yaşayalım, huzuruna sevdiği razı olduğu kullar olarak varalım diye buyurun bir Fâtiha üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım ruhlarına bağışlayalım öyle bu hadîs-i şerîflerin izahına ondan sonra girişelim.

a. Zulmün Sonu Karanlıktır

Meşhur bir hadîs-i şerîfin metnini mukaddimede okumuş olduk. Buhârî’de ve Müslim’de (*rahmetu’llahi aleyhimâ*) kaydedilmiş bir hadîs-i şerîftir. Hz. Ömer Efendimiz’in oğlu Abdullah ibn-i Ömer RA rivayet etmiş, Peygamber SAS Hazretleri buyuruyor ki:¹

¹ Buhârî, *Sahîh*, c.II, s.864, no:2315; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.1996, no:2579; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.377, no:2030; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.105, no:5832; Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.170, no:485; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.257, no:1890; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.VII, s.192, no:35244; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.46, no:7456; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VI, s.93, no:11280; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.258, no:814; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.97, n.109; Mizzî, *Tehzîbü’l-Kemâl*, c.XV, s.115; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.470, no:3997; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.1996, no:2578; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.323, no:14501; Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.170, no:483; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VIII, s.256, no:8561; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.424, no:10832; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VI, s.93, no:11281; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.346, no:1143; Câbir ibn-i Abdullah RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.159, no:6487; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.313, no:2516; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.579, no:5176; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.55, no:26; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.300, no:2272; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VII, s.27, no:6750; İbn-i Ebî Şeybe, *Musanef*, c.VII, s.192, no:35243; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.VI, s.46, no:7458; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VI, s.243, no:20928; Heysemî, *Müsnedü’l-Hâris*, c.II, s.639, no:611; Mizzî, *Tehzîbü’l-Kemâl*, c.XXXIV, no:220; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.95; Abdullah ibn-i Amr RA’dan.

İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.580, no:5177; Hâkim, *Müstedrek*, c.I, s.56, no:28; Buhârî, *Edebü’l-Müfred*, c.I, s.166, no:470; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.490, no:1159; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.470, no:3997; Ebû Hüreyre RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XX, s.25, no:29; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.VI, s.347; no:6587; Misver ibn-i Mahreme RA’dan.

الظُّلْمُ ظُلُمَاتٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

خ. م. ت. حم. ط. ش. هب. ق. عن ابن عمر؛ م. حم. طس. هب. ق. عن جابر؛ حم. در. حب. ك. ط. طس. (ش. هب. ق. كر. عن ابن عمرو؛ حب. ك. والديلمي عن أبي هريرة)

(*Ez-zulmü zulümâtün yevme'l-kıyâmeh*)

“Kıyamet gününde zulüm zulmetler olarak kişinin üzerine çökecek, karanlıklar şeklinde olacak, zâlimler karanlıkta kalacak.”

“—Zulüm ne demek?”

Zulüm; haksızlık etmek, adaletsizlik etmek, adaletle hareket etmemek, bir kimsenin hakkını çiğnemek, yemek, haksız bir şekilde onun hukukuna tecavüz etmek, onu ezmek demek.

Bu zulüm bazen bir insanın öteki insana yaptığı bir haksızlık tarzında olur. Malını alır veya döver veya yaralar veya öldürür, çeşitli şekillerde zulümler olabiliyor.

Bazen de insan kendi kendisine zulmeder. İnsanın kendi kendisine zulmü de günah işlemesi. Bir insan bir günah işledi mi mesela içki içti, gülüyor, eğleniyor masada keyfi yerinde ama aslında kendi kendine zulmetti.

Neden? Çünkü günaha girdi. Günahın da cezası olacak, Allah âhirette onu cezalandıracak.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.204, no:538; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.197, no:629; Hirmas ibn-i Ziyad RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.340, no:3340; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.505 no:7635-7637 ve c.XVI, s.79, no:43900, 43901; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.V, s.422, no:9188-9192; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.678, no:1688; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XIV, s.160, no:14021; RE. 13/12.

Binâen aleyh günah işleyen kimseye de, “Nefsine zulmetti, kendi kendine zulmetti.” derler. Çünkü yaptığı işin kendisine zararı dokunuyor.

İnsan bu dünyada zulmü neden işliyor?

Tabii bir menfaat için işliyor. Ya bir para geçecek eline, ya bir malı alacak baskıyla, kavga ile, gürültüyle; ya bir menfaat sağlayacak; ya da bir mazlum kimseyi susturacak, tokatlayacak, vuracak kıracak, nefsinin bir çirkin huyunu tatmin etmek için yapılan şey.

Zulmü zalim niçin yapıyor? Güçlü kuvvetli olduğu için yapıyor. Gücü, kuvveti var da ondan yapıyor. Yoksa insan karşısındaki adama bir bakar, ayağından başına kadar gözden geçirir, bir süzer. İri yarıysa, güçlü kuvvetliyse vazgeçer. Bir bahane bulur, kavga gürültü etmez. O çatsa bile uymaz ona.

Veyahut çok nüfuzlu bir kimseye; “A bu filanca memurdur, falanca adamdır, filanca dairede başkandır veyahut polis müdürüdür veya bilmem nedir. Neyse bununla uğraşmayayım yutayım bu işi, sineye çekeyim.” filan der.

Ama âciz gördü mü karşısındakini, güçsüz gördü mü, hâmisiz himayesiz, arkasız, dayısız, sırtsız gördü mü, o zaman da yüklenir. “Vur abalıya!” derler ya, herkes iter kakar, eser, tozar. Burada ezer ama bir de âhîret var, bir de âhîretin hesabı var. Peygamber SAS Efendimiz bildiriyor bize: Allah CC buyurmuş ki:²

²Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.672, no:2526; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.557, no:1752; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.304, no:8030;

وَيَقُولُ الرَّبُّ وَعِزَّتِي لَأَنْصُرَنَّكَ وَلَوْ بَعْدَ حِينٍ

(حم. ت. ه. ق. عن أبي هريرة)

(*Ve yekülü'r-rab*) Rabbimiz mazluma şöyle buyurur: (Ve izzetî) “İzzetime yemin olsun ki, (*leensurenneke velev ba'de hîn*) ben mutlaka sana yardım edeceğim! Aradan birazcık vakit geçse bile, o zulmü yapanı mutlaka tepeleyeceğim; hem dünyada, hem de âhirette...” Zulmeden mutlaka cezasını görür. Dünyada da, şairin dediği gibi:

Elbette olur hâne yıkanın hânesi viran.

Sen birisinin evini yıkmışsan, mutlaka senin de evin yıkılır. Birisini üzmüşsen, mutlaka seni de üzerler. Birisine bir zulüm yapmışsan, muhakkak onun cezasını görürsün, fitil fitil burnundan gelir. Bir de âhirette ayrıca cezası olur. Allah mazlumun yanında oluyor ve mazlumun duasını reddetmiyor. Mazlum gayrimüslim bile olsa, Allah onun duasını kabul ediyor. Ahirette zalimin hali çok fena olacak. Bu yaptığı zulümlerin sorumluluğu, üzerine

İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.199, no:1901; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.396, no:7387; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.144, no:7111; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.409, no:7101; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.345, no:6186; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.415, no:1420; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.337, no:2584; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.317, no:300; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.1, s.380, no:1075; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.498; Heysemî, *Müsnedü'l-Hâris*, c.II, s.968, no:1071; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.100, no:3325; Keşfü'l-Hafâ, c.I, s.325, no:1039; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XI, s.477, no:11240; *et-Tergîb*, c.II, s.63, no:1498.

kara bulutlar gibi çökecek. Zulümât diyor yani zulümât ne demek? Zulmetler demek.

Zulmet ne demek? Karanlık demek. Yani, “Geceğin zulmeti.” diyoruz, yani karanlık, kapkaranlık bir gece, insan bastığı yeri görmüyor, karanlık gece. *Leylün muzlimun*, “Karanlık gece” deniliyor mesela.

Âhirette zalim adamın hiç nuru olmayacak. Ne önünü görecek, ne arkasını görecek, ne sağını görecek, ne solunu görecek başına kara bulutlar üşüşmüş, kapkaranlık bulutlar içinde kalmış olacak.

Mü’min nasıl olacak? Mü’minin nuru önünden arkasından, sağından solundan sa’y edecek. Âyet-i kerîmede bildiriliyor:

يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ
بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ

(الحديد: ١٢)

(*Yevme tera’l-mü’minîne ve’l-mü’minâti yes’â nûruhüm beyne eydîhim ve bi-eymânihim*)
[Mümin erkeklerle mümin kadınları, önlerinden ve sağlarından, amellerinin nurları aydınlatıp giderken gördüğün gün...] (Hadîd, 57/13)

Müslümanın önü, arkası her tarafı ışıl ışıl olacak, şenlik olacak, nurlu olacak yürüdüğü yolu görecek, hâli tatlı olacak, ışıklı olacak. Zalim de zulümât içinde kalacak, hem her tarafı karanlıklar içinde olacak, hem de Allahu a’lem başı büyük dertte olacak, durumu çok fena olacak demek.

Bir de Allah zalimin gözünün nurunu da alıyor, âhirette a'mâ oluyor. Allah'ı inkâr eden, bu dünyada gerçekleri görmeyen, Allah'a itaat etmeyen insanlar âhirette a'mâ olarak haşroluyor. Demek ki böyle çeşit çeşit karanlıklara düşüyor. Onun için hepimizin yani müslüman olarak zihnimizde, gönlümüzde temel duygu adaletli olmak, kimseye haksızlık etmemek, kimsenin hakkını yememek, kimseyi üzmemek şuuru olacak.

b. Fakiri Kapıda Bekletmek Zulümdür

Hattâ bir hikâyeyle anlatayım:

Büyüklerimizden ya Hz. Hasan Efendimiz, ya Hz. Hüseyin Efendimiz'e birisi, tanıdığı itibarlı bir kimseden bir mektup getirmiş. Bir tavsiye mektubu oluyor ya, zarfın içine konuyor götürüyorsun veriyorsun filanca adama. Biri böyle sevdiği hürmet ettiği kimseden bir mektup getirmiş. Mektubu vermiş, demiş ki;

“—Hemen senin işini görsünler!” Yani mektubu verince işi olduğunu anlamış;

“Hemen senin işini görsünler!” demiş. Yanındaki adama emretmiş, “Bunun ne kadar para alması gerekiyorsa, ne kadar borç verilecekse, ne kadar bağış istiyorsa, neye ihtiyacı varsa hemen görülsün.” demişler ki;

“—Ya mübarek acelen ne? Yani mektubu bir aç, oku bakalım! İçinde ne demiş?” demiş.

“—Adamcağızın ben mektubu açıp da sonuna kadar okuyuncaya kadar, karşımda üzülmesinden çekindim.” demiş. Yani bekleyecek de böyle el

pençe divan, hele beyefendi mektubu okusun, hele bakalım ondan sonra neye karar verecek. Bakalım istediğimi yapacak mı, yapmayacak mı? O beklemeyi yapmasının zulüm olacağını, iyi olmayacağını düşündüm. Onun için; “Hemen ne işin varsa git yapınlar senin için diye uzaklaştırdım. Mektubu nasıl olsa okurum.” demiş. Bir hadîs-i şerîfte buyuruluyor ki:³

مَطْلُ الْغَنِيِّ ظُلْمٌ

(خ.م.ت. عن أبي هريرة)

(*Matlü’l-ganiyyi zulmün*) “Zenginın vereceği hayrı, sadakayı, zekâtı bekletmesi, fakiri kapısında bekletmesi bile zulümdür.”

³ Buhârî, *Sahîh*, c.VIII, s.66, no:2125; Müslim, *Sahîh*, c.VIII, s.205, no:2924; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IX, s.178, no:2903; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.130, no:1229; Neseî, *Sünen*, c.XIV, s.301, no:4612; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.260, no:7532; Mâlik, *Muvatta’* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.674, no:1354; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XI, s.435, no:5053; Neseî, *Sünenü’l-Küb râ*, c.IV, s.59, no:6290; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.63, no:3615; Beyhakî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VI, s.70, no:11169; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.338, no:2586; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.IV, s.38; Ebû Avâne, *Müsned*, c.III, s.348, no:5246; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XI, s.188, no:6298; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.420, no:8242; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.132, no:1052; Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb*, c.I, s.61, no:43; Ebû Hüreyre RA’dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.131, no:1230; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.VII, s.238, no:2395; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.71, no:5395; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.249, no:5913; Abdullah ibn-i Ömer RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.V, s.574, no:14012-1418; *Câmiü’l-Ehâdîs*, c.XIX, s.429, no:21133.

Ya nasıl olsa fakir, yani benim vereceğim kendi gönlümden kopan bir şey, “Vereceğim işte beklesin!” denmiyor.

“Onun da kalbi var, onun da canı var, o da zavallı kim bilir neden bu duruma düşmüşste işte bir ihtiyacı var kapıya gelmiş. Onu üzmemeyim.” diye mektubu okumamış. Müslüman bu kadar dikkatli oluyor, olması gerekiyor. Karıncayı bile incitmemesi gerekiyor. Haksız bir iş yapmaması gerekiyor. Yaparsa bu hadîs-i şerîf büyük tehdit, âhirette başına kara bulutlar çökecek, ettiğini bulacak demek.

c. Zulüm Üç Çeşittir

Peygamber SAS bir başka hadîs-i şerîfnde buyuruyor ki;

الظُّلْمُ ثَلَاثَةٌ فَظُلْمٌ لَا يَغْفِرُهُ اللَّهُ وَظُلْمٌ يَغْفِرُهُ وَظُلْمٌ لَا يَتْرُكُهُ فَأَمَّا الظُّلْمُ الَّذِي لَا يَغْفِرُهُ اللَّهُ فَالشِّرْكُ قَالَ اللَّهُ إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ وَأَمَّا الظُّلْمُ الَّذِي يَغْفِرُهُ اللَّهُ فَظُلْمُ الْعِبَادِ أَنْفُسَهُمْ فِيمَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الظُّلْمُ الَّذِي لَا يَتْرُكُهُ اللَّهُ فَظُلْمُ الْعِبَادِ بَعْضُهُمْ بَعْضًا حَتَّى يَدِيرَ لِبَعْضِهِمْ مِنْ بَعْضٍ

(الطيالسى والبخارى عن أنس)

(Ez-zulmü selâsetün) “Zulüm üç çeşittir.” Üç çeşit zulüm vardır. Zulüm üç gruba ayrılır, üç

kategoriye ayrılabilir. Üç cinsi vardır bunun:

1. (*Fezûlmün lâ yağfiruhu'llâh*) “Bir çeşit zulüm vardır ki, Allah kat'iyen affetmez.” Mutlaka onu işleyen kişi belâsını bulacak, ettiğini bulacak mutlaka.

2. (*Ve zûlmün yağfiruhû*) “Bir diğer zulüm vardır, Allah affeder.”

3. (*Ve zûlmün lâ yetrukühû*) “Bir zulüm de vardır ki, Allah onu karşılığını terk etmez, bırakmaz.”

Hiç affetmediği, affettiği, bir de muameleden kaldırmadığı, yani ille bir işlem görecektir. Üç çeşit zulüm var.

(*Feemme'z-zûmü'llezî lâ yağfiruhû, fe's-şirkü*) “Allah'ın hiç affetmediği zulüm şirkidir. Şirki Allah hiç affetmez.”

Müşriklığı yani Allah'ın varlığını, birliğini anlayamamak, Allah celle celâlühû hakkında doğru olmayan iman, doğru olmayan fikirler, doğru olmayan kanaatler beslemek. Yani kafasındaki inancın bozuk olması.

Bir inanç var ama puta tapıyor, bir inanç var ama güneşe tapıyor, bir inanç var ama öküze tapıyor, yılanı tapıyor, bilmem olmadık taşta, dağa, ağaca tapıyor. Yani inancı yanlış, Allah'ı tanıyamamış, Allah'a şirk koşuyor. İşte bu insanın bu suçunu, bu günahını Allah affetmez.

Bu dünyada insanın en birinci vazifesi nedir?

İlk önce Allah'ı tanımaktır. Önce Allah'ı tanıyacaksın; seni yarattı, seni bu yaşa

getirdi, hem üstüne çeşitli nimetler veriyor sıhhat vermiş, göz kulak vermiş, akıl vermiş, iman vermiş. Çeşit çeşit nimetlerini yiyorsun, güneşin altında geziyorsun, yağmurdan istifade ediyorsun, suları içiyorsun, işlerini rast getiriyor, çeşit çeşit nimet. Sen Allah'ı tanıyacaksın. Vazifen, ilk vazifen bu. Her şeyden önce, ilk defa insanın düşünmesi gereken bu.

Eğer insan, “Evet, ben inanıyorum Allah’a, benim inancım var.” diyor. Batılıların bir sözü var, kızıyorum ben. Diyorlar ki; “İnanç lazım canım herkese...” Yani burada bile bir menfaatperestlik yapıyor, yani inanç lazım diye inanacak. Hani benim faydama, benim hastalığıma iyi geliyor diye inanacak.

Öyle şey olur mu? İnanca, inanmaya mecbursun. Aklın gereği inanmak.

“İnanç lazım, inan da nasıl inanırsan inan; ister müşrik ol, ister kâfir ol, ister falanca ol, ister filanca ol bir inancın olsun.”

Öyle saçma şey olur mu?

“—Kızılderililer bilmem bilmem nelerin ruhlarına tapınıyorlar, totemlere tapıyorlar. Direk dikmişler, boyamışlar, dişleri görünüyor, gözleri büyük kırmızı renk renk şey yapmışlar etrafında dönüyorlar.” Olmaz ki!

“—Japonlar güneşe tapıyorlar, imparatorları güneşin oğluymuş.” Olmaz ki!

“—Hintliler öküze tapıyorlar, mukaddesmiş bilmem ne.” Olmaz ki!

“—Buda’ya tapıyorlar, heykelini yapmışlar. Altı tane sekiz tane kolu var, bilmem böyle yengeç gibi acaip.”

Olmaz ki! Yani Allah’a doğru inanacak, Allah’ın varlığını bilecek. Allah nasıl bir evsafa sahip? Allah’ı nasıl bilmek lazım? Allah nedir, nasıldır; insanın bunu doğru bilmesi lazım! Doğru bilemedi mi, onu hiç affetmiyor, işte en büyük zulüm bu.

إِنَّ الشِّرْكَ لَظُلْمٌ عَظِيمٌ

(لقمّن: ۱۳)

(*Inne’ş-şirke lezulmün azîm.*) “Şirk koşmak çok büyük bir zulümdür.” (Lokman, 31/13)

Allah’ı bilememek, şu dünyadayken Allah’ı tanıyamamak en büyük zulüm ve bunun cezasını da Allah hiç affetmiyor:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرَكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ

لِمَنْ يَشَاءُ

(النساء: ۴۸)

(*Inna’llàhe lâ yağfiru en yüşreke bihî ve yağfiru mâ dûne zâlike li-men yeşâ’*) [Allah kendisine ortak koşulmasını asla bağışlamaz; bundan başka günahları dilediği kimse için bağışlar.] (Nisa, 4/48)

Onun için Allah’ı iyi bilecek insan. Tam tanıyacak, eksiksiz, kusursuz, hikmetli, her işi

güzel, her yaptığı şeyin bir hikmeti var, kudreti sonsuz, bilgisi sonsuz, her yerde hâzır ve nâzır. Gözler onu göremez. Böyle put gibi, ağaç gibi bir şekilde ve saireyle ifade edilemez. Kendisine benzeyen hiçbir varlık yok. Muhâlefetün li'lhavâdis vasfı var. Yani varlıklara benzemez, yaratıklarından farklı bir şeyi var. O'nu senin bildiğin bir şeye benzetemezsin, şunun gibi bunun gibi diyemezsin.

فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ

(النحل: ٧٤)

(*Felâ tadribû lillâhi'l-emsâl*) [Allah'a birtakım benzerler icad etmeyin!] (Nahl, 16/74) buyruluyor.

لَا تُدْرِكُهُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ

(النعام: ١٠٣)

(*Lâ tûdrikühü'l-epsâr, ve hüve yûdrikü'l-epsâr*) “Gözler onu göremez, idrak edemez, kavrayamaz, algılayamaz ama o her şeyi görür, bilir, her yerde hâzır ve nâzırdır.” (En'am, 6/103)

Allah'ı böyle müteâli olarak, transandantal olarak bilmek lazım. Avrupalılar dikkat ederseniz felsefe kitaplarında Allah'tan bahsederken, tabii onlar God dedikleri zaman Hz. İsa'yı düşünüyorlar. Bizim için Hz. İsa Allah'ın Peygamberi. Peygamberle Allah'ı ayırt edememişler.

Olağanüstü şeyler yapmış.

Canım o olağanüstü şeylere mucize denir. Allah'ın peygamberleri olağanüstü yaparlar. İbrahim AS da cayır cayır yanan ateşin içine atmışlar yanmamış. Yani böyle şeyler olabilir. Nasıl İbrahim AS peygamberse, nasıl Âdem AS peygamberse, nasıl Musa AS peygamberse, İsa AS da Peygamber. Bundan başka bir şey değil.

Allah-u Teâlâ Hazretlerini... Mesela hıristiyanlar God dedikleri zaman Hz. İsa'yı düşündüklerinden, bir de asıl Allah dedikleri zaman şey olarak transandantal varlık, yani aşkın varlık diyorlar. Yani bizim bu idrakimizle, bu gözümüzle, kulağımızla, şeyimizle algılayamayacağımız, yakalayamayacağımız, bizim bu duygularımıza bağlı olmayan yüce varlık mânasına, o kelimeyi kullanıyorlar. İşte o, asıl o. Gerisi hepsi laf. Müşrik Araplar da çeşitli putlara taparlarmış da Kur'ân-ı Kerîm'de soruluyor ki kendisine;

Başınız derde girdiği zaman, dara girdiğiniz zaman, sıkıştığınız zaman, mesela gemiye bindiniz, dalgalar başladı gemiyi çatırdatmaya, suyun içine düşeceksiniz boğulacaksınız o zaman kime tapınırsınız? Lat'a, Uzza'ya, Menat'a tapınır mısınız? O zaman Allah demez misiniz?

وَإِذَا مَسَّكُمُ الضُّرُّ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ

إِلَّا إِلَٰهَهُ

(الإسراء: ٦٧)

(Ve izâ messekümü'd-durru fi'l-bahri)

“Denizde başınıza bir musibet geldiğinde, (*dalle men ted’ûne illâ iyyâhu*) ondan başka bütün yalvardıklarınız kaybolup gider. Allah’tan gayri kimi arada vasıta edinip de tapınıyorsanız hepsinin hükmü geçer.” (İsrâ, 17/67)

“—Aman yâ Rabbi!” dersiniz o zaman. “Ey kâinatı yaratan! Kurtar bizi!” dersiniz. Aradakilerin hepsi biter.

Araplara; “Niye tapınıyorsunuz bu putlara?” diye müslümanlar soruyorlarmış:

هُؤُلَاءِ شُفَعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ

(يونس: ١٨)

(*Hâülâi şüfeâünâ inda’llâhi*) “Bunlar bizim Allah indinde şefaatçilerimiz.” (Yunus, 10/18) derlermiş.

Ya böyle şefaatçi mi olur? Taştan şefaatçi mi olur?

Bu bir kayaydı, ustanın birisi aldı eline çekiçi, murcu; bunu yonttu yonttu bir put oldu şimdi. Demin taştı yine taş, yani şekli değişti diye bundan bir şey olmaz ki!

Arab’ın birisi, Arapların putlarından birisine tapınıyormuş da diyor ki:

“—Ondan soğudum, yani onun bir şey olmadığını yavaş yavaş anladım. Çünkü bir keresinde köpeğin birisi geldi ayağını kaldırdı çiş etti onun üstüne, bir şey yapamadı. Anladım ki bir işe yaramaz bir şeymiş.” diyor.

Allah onun gözüne:

“—Bak işte sizin tapındığınız böyle köpeklerin bile hakaret ettiği bir şeydir filan.” diye göstertmiş onu, ondan sonra İslâm’a gelmiş.

d. Zulmün En Büyüğü

Zulmün en büyüğü ne imiş? Allah’ı tam tanıyamamak.

Allah’ı bileceğiz, Allah’ı tanıyacağız, Allah’ı seveceğiz, Allah’ın kudretini hissedeceğiz, Allah’ın duaları kabul ettiğini bileceğiz. Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin her şeye kadir olduğunu bileceğiz. Allah’ın zalimi mahvedeceğini, iyi hareket edenin hakkını vereceğini, iyi insanı mükâfatlandıracağını bileceğiz. Böyle sağlam bir iman ile Allah’a iyi bir kul olarak, çok güzel duygularla bağlanacağız. İş bu!

Bunu yapamamış, Allah var mı yok mu hiç haberi yok, dalmış dünyanın keyfine, zevkine, telaşına ve sairesine; tanıyamamış. Veya yanlış tanımış, olmadık şekilde tanımış.

Mısır Hava Yolları amblemi horozbaşı şeklinde böyle bir şey. Ben de olabilir, horoz kanatlı bir şey olduğundan hava yollarına bu başlığı koymuşlardır filan dedim. Sonra uçaklarına bindikten sonra, o uçak magazinleri, mecmuaları oluyor, onları karıştırırken a bir de baktım ki, Mısırlıların İslâm oraya gelmeden önceki tapındıkları çeşitli tanrılarını anlatıyor. Bir de Horus diye bir tanrıları varmış, kafası kuş kafası vücudu insan vücudu. A aynen o! Baktım, Horus isimli tanrıların resmini Mısır Hava Yolları kendisine amblem edinmiş. Bir Mısırlıya dedim ki:

“—Ya sizin yaptığınız işe bak! Hava yollarınıza bir amblem edinmişsiniz şirk, put. Yani eski Mısırlıların tapındığı bir tanrının kafasını, bir putun kafasını oraya amblem olarak almışsınız. Başka kuş bulamadınız mı? Bir başka bir şey yapın, bak Avustralyalılar kanguruyu zıplıyor diye onu amblem yapmışlar. Siz dedim başka kuşu şey yapın. Hiç bula bula yani ille böyle inanç bakımından sakat olan bir şeyi mi buldunuz?

Ankara’da da belediye reisi getirmiş Sıhhiye’ye Hitit heykeli diye heykel yapmış. Ya Hititlilerden evvel, İslâm devresi var Anadolu’da, İslâm’la ilgili bir şey yapsana! Yani getiriyorsun ta İslâm’dan önceki putperest kavimlerin putlarını, orada sergiliyorsun! Onların hatırasını oraya dikiyorsun! Güzel şeyler hatırlatsana halka! Böyle bir geyik resmi dikmiş, etrafında altından bir halka var filan. Bir putun heykeli...

Hiç başka bir şey bulamadın mı? Güzel bir şey bulamadın mı?

İlk vazifemiz Allah’ı bilmek, Allah’ı sevmek, Allah’a güzel kulluk etmek. Bunu yapamadı mı gitti insan, mahvoldu. Tamam senin defterin dürüldü, senin işin bitti demek. Çünkü sen daha seni yaratanı tanıyamamışsın.

Ya her gün birisi sana bir kese para gönderse kim gönderiyor demez misin? Bir filenin içinde yiyecek gönderse kim gönderiyor demez misin? Selam gönderse ya kimmiş bu bana selam gönderen demez misin?

Selâma bile merak edersin. “Ya tanıyormuş beni de ben onu tanımıyorum, kimmiş bir tanıyayım!” filan dersin.

E her gün sana rızık gönderiyor, her gün sana nimet veriyor Allah, sen 60, 70, 80 yıl yaşamışsın. Allah'tan hiç haberin yok. Hiç haberi yok, hiçbir şey bilmiyor, hiç kulluğu yok. Tabii bunu affetmez, en büyük zulüm bu!

e. Allah'ın Affettiği Zulüm

وَأَمَّا الظُّلْمُ الَّذِي يَغْفِرُهُ اللَّهُ فَظَلَمُ الْعِبَادِ أَنْفُسَهُمْ

فِيمَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ رَبِّهِمْ

(*Ve emme'z-zulmü'llezî yağfiruhu'llah, fezulme'l-ibâdi enfüsihim, fîmâ beynehüm ve beyne rabbihim*) “Kulların kendilerine yaptıkları zulümleri Allah affeder.”

“—Kendisine yaptığı zulüm nedir yani kendisine iğne mi batırmış bıçak mı saplamış kalbine?”

Hayır, günah işlemiş. Haram yemiş, günah işlemiş bir şeyler yapmış. Günahlar işlemiş, cahillik etmiş zulmetmiş kendisine sonra pişman olmuş ağlıyor sızlıyor; “Aman yâ Rabbi! Bu kadar sene vakit geçirdim, ne kadar meğerse günahlar işlemişim! Affet beni, bağışla beni yâ Rabbi!” filan yalvarıyor yakarıyor Allah affeder. Çünkü kendisine kendisi yapmış. Kulla kendisi arasında bu günahı Allah affeder.

Allah-u Teâlâ Hazretleri, bir kul ne kadar günahkâr olsa, kendisinden ümit kesilmemesini Kur'an-ı Kerim'de emrediyor. Emrediyor, tavsiye ediyor. Peygamber Efendimiz'e emrediyor ki:

قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ

لَا تَقْنَطُوا مِن رَّحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ

جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

(الزمر: ٥٣)

(*Kul yâ ibâdiye'llezîne esrefû alâ enfüsihim*)

“Kullarıma bildir, günah işleyen kullarıma bildir; (*Lâ taknetù min rahmeti'llâh*)

‘Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyiniz!’ de, onlara ‘Allah’ın lütfundan ümit kesmeyin!

(*Inna'llàhe yağfiru'z-zünûbe cemîà*) Bak, Allah günahları toptan affediverir. (*Innehû hüve'l-gafûru'rrahîm*) O Gafur’dur, çok mağfiret edicidir.”

Gafûr, mübalağa sigasıdır. *Rahîm*, çok merhametli demek, o da mübalağa sigasıdır... Yâni, “Çok mağfiret edicidir. Sayıya,

hesaba gelmeyecek şekilde çok rahmet edici, merhamet edicidir.” (Zümer, 39/53) Hesaba sığmayacak kadar fazla miktarda demektir.

Yapılan bütün günahları toptan affedebilir Allah. Yani bir yıllığına affeder, beş yıllığına affeder, bir ömür boyu olan günahını affeder.

Lise talebesiydik, İstanbul’da Bektaşî meşrebli bir kayıkçıyla karşılaştık, “Beni Allah affetmez.” diyordu. Filozof gibi konuşuyor; “Ben cehennemde yanacağım. Allah beni affetmeyecek, ben biliyorum yanacağım ben.” filan diyor. Böyle dallı budaklı tatlı tatlı da böyle lafı konuşuyor tabii ona cevap verecek geniş

bir şeyimiz yoktu ama yani “Allah beni affetmez!” sözü günah, yasak. Çünkü Allah Kur’ân-ı Kerîm’de; “Allah’tan ümit kesmeyin!” diye emrediyor. Allah’tan ümit kesilmez. Ne kadar günah işlerse, günahkâr olursa olsun bir insan Allah affedebilir, affediyor, affedeceğini bildiriyor. Affedeceğini bildirirken affetmez demek günah oluyor. Günahları affeder.

“–Ben esrar taşıdım hocam?” Affedebilir.

“–Ben zina işledim hocam, çok affedersiniz?” Affedebilir.

“–Ben yalan söyledim hocam?” Affedebilir.

“–Ben Türkiye’deyken adam öldürmüştüm?”

Affedebilir. Yalvarırsın, tevbe edersin, iyi kul olursun, bundan sonra iyilik yaparsın Allah affedebilir.

Affetmediği bir tek suç var, şirk. Şirki affetmiyor, kafirliği affetmiyor, müşrikliği affetmiyor. Bütün günahları affedebilir.

Bir de terk etmediği günahlar vardır, bırakmıyor peşini.

وَأَمَّا الظُّلْمُ الَّذِي لَا يَتْرُكُهُ اللَّهُ فَظُلْمُ الْعِبَادِ بَعْضُهُمْ
بَعْضًا حَتَّى يَدِيرَ لِبَعْضِهِمْ مِنْ بَعْضٍ

(Ve emme’z-zulmü’llezî lâ yetrukühu’llâh, fezulmü’l-ibâdi ba’dühüm ba’dan, hattâ yedîre li-ba’dihim min ba’din) “Kulların birbirleriyle olan münasebetlerinde birbirlerine geçmiş olan haklarını Allah terk etmiyor, silmiyor yani

affettim demiyor.”

Neden? Öbür kulu hakkı geçmiş bunun üzerine, o kulun

konusması lazım bir bakalım razı mı değil mi?

Yani onun hakkı buraya geçmiş olunca Allah buradan “Haydi affettim.” demiyor; “Git o kulumla helalleş, onun gönlünü al bakalım. Ver bakalım ondan aldığı, ondan sonra o da razı olsun, ‘Peki seni affettim.’ diyecek mi? Hakkını helal edecek mi?”

Eğer helal ederse eder, etmezse Allah işlemden kaldırmıyor.

Demek ki üç çeşit günah olabilir, zulüm olabilir:

1. İnançsızlık günahı, şirk günahı. Allah bunu affetmez. İnançsızlıktan kurtulmak, Allah’ı tanımak, iyi mü’min olmak, iyi müslüman olmak şart. İlk vazifemiz bu. Çalışmaktan önce, su içmekten önce, yemek yemekten önce ilk işimiz bu.

2. İkincisi, Allah’ın affettiği günahlar. Bunlar da çeşit çeşit hatalarımız, kusurlarımız; kızmışız, bağırılmışız, çağırmışız. Gençliğimizde, delikanlılığımızda cahillikten adam dövmüşüz, yol kesmişiz bilmem ne filan. Ha şimdi bunlara pişman oldun, gözyaşı döktün, ağlıyorsun, dualar ediyorsun. Affeder Allah. Bunları affeder.

3. Bir de kullarla olan aradaki münasebetlerden doğan günahlar; malını almışsın, aldatmışsın, hukukuna tecavüz etmişsin.

“—Haaa, git onunla işini hallet, ondan sonra. Ona hakkını helal ettir.”

f. Kul Hakları

Kul haklarını, Allah o hak sahibi kulun arzusuna bırakıyor.

O bakımdan bu da tehlikeli bir şey. Yani adam ölmüş olabilir, adam uzakta olabilir, çeşit çeşit şeyler çıkabilir. En iyisi üzerine hiç kul hakkı geçirmemesi insanın... Geçirmişse hemen çarçabuk tarafından gidip helallik dilemesi:

“—Helal et hakkını... Ne yapmam gerekiyorsa yapayım. Vermem gereken bir şey varsa vereyim. Şu dünyadayken barışalım, ödeşelim âhirette benim yakama yapışma!” diye bu dünyadayken insanın kul hakkından kurtulmaya çalışması lazım.

“—Hocam, benim böyle gençliğimde, delikanlılığımda yaptığım bazı şeyler var. Ben şimdi anladım, böyle vaazlarda dinledim senin gibi hocalardan. Evet kul haklarını Allah bırakmıyormuş

peşini, ödenmesi lazımmış. Ödeyeceğim ama adamın nerede olduğunu bulamıyorum, adamı sağ mı öldü mü bilemiyorum. Bazı şeyler de üzerime haksız olarak geçmiş, sahibini bile bilmiyorum. Bilsem gideceğim ödeşeceğim ama ne yapayım?”

Hah, onların nâmına sadaka verirsin, hayır verirsin. O kadar hayrı hasenâtı verirsin dersin ki:

“—Yâ Rabbi! Ben bunun sahibini bilemediğim için bulamadığım için bak bunu hayır olarak veriyorum. Sen sevabını ona yaz. Beni o haktan kurtar, sevabı onun olsun ben de onun şeyinden kurtulayım.” dersin.

Bir de bir müjdeli hadise, haber daha var ki:

“—Bir insan hacca gittiği zaman Arafat'ta Allah günahlarını affediyor. Müzdelife'de daha fazla günahları affediyor. Mina'da artık kul haklarını bile affediyor.” diye bir müjde var.

Demek ki hacca gitti mi insan Allah onun bütün günahlarını affediyor.

Allah hacca gitmeyen kardeşlerimize en yakın zamanda hacca gitmeyi nasip etsin. Kul haklarından da, öteki şahsî günahlarından da tamamen affolunup sıyrılıp kurtulup tertemiz pâk olmayı nasip eylesin.

İnsanın günahlardan kurtulması için tabii hac çok büyük bir olay. Çok kıymetli bir ibadet. Ondan başka günahları sildirten bazı şeyler daha vardır, bunları da size bildireyim.

Mesela bir insanın abdest aldığı zaman, elini yüzünü yıkıyor ya, abdest aldığı zaman yıkadığı yüzünden, yıkadığı elinden, ayağından sular damlarken günahları da affoluyor. Yani yüzünü yıkıyor gözüyle işlediği günahlar, burnuna su veriyor burnuyla işlediği günahlar, ağzını çalkalıyor ağzıyla işlediği günahlar affoluyor. Elini yıkıyor eliyle işlediği günahlar affoluyor, ayağını yıkıyor ayağıyla yaptığı günahlar affoluyor.

Abdest, günahları temizleyen bir ibadet. Yani bir taraftan hakikaten terini akıtıyor insanın hakikaten elinin yağını, karasını gideriyor, hakikaten ayağının kokusunu filan gideriyor maddî temizlik sebebi oluyor. Öbür taraftan da günahlarının akmasına, yıkanmasına, temizlenmesine sebep oluyor. Abdest, bir. Bunu bilin.

İkincisi, kılınan namazlar evvelki namaz ile aradaki günahların affına sebep oluyor. Yani mesela sabah namazından sonra bir günahlar işledi bir insan; harama baktı, şöyle yaptı böyle yaptı bir günahlar işledi. Şimdi bu namazı kılınca sabahla bu namazın arasındaki günahlara bu namaz keffâret oluyor, affediyor Allah. Huzuruma geldi öğle namazını kıldı diye sabahki günahlara affoluyor. Huzuruma geldi ikindi namazını kıldı diye öğlenle ikindi arasındaki günahları affoluyor. Huzuruma geldi akşam namazını kıldı diye akşamla ikindi arasındaki günahları siliniyor. Demek ki namaz da insanın günahlarını gideren bir şey.

Ramazan ayı, bir önceki Ramazan ile bu Ramazan'ın arasındaki günahların affına sebep oluyor. Yani Ramazan'da insan güzelce orucunu tutar şey yaparsa o bir seneki günahları affediyor Allah. Bir de Ramazan'dan sonra Şevval ayı girdiği zaman altı gün orucunu tavsiye etmiş Peygamber Efendimiz. Bir senelik orucu gidiyor, siliniyor, temizleniyor.

Oruç da keffâret, oruç da insanın günahlarının silinmesine

sebeb oluyor. Abdest silinmesine sebep

oluyor, namaz silinmesine sebep oluyor, oruç silinmesine sebep oluyor. Hac da bir önceki hacla şimdiki haccı arasında işlenmiş bütün günahların affına sebep oluyor. İlk defa hacca gitmişse önceki bütün günahların affına sebep oluyor, ikinci defa hacca gitmişse birinci hacle ikinci haccı arasındaki günahların affına sebep oluyor.

Demek ki ibadetlerin bize pek çok çeşitli faydaları var. O faydalardan bir tanesi de günahların silinmesi. Sil baştan oluyor. Yoksa Allah bizim tepemize taş yağdırırdı. Öyle beş para etmez kullarız ki, öyle kusurlarımız var ki böyle iyi şeyler yaparak affolunuyor da insan ondan dolayı Allah yine nimetlerini kesmiyor, insanların başına taş yağmıyor, belalar musibetler defoluyor. Hani sadaka veriyorsun, az sadaka çok belayı defeder. Sadaka veriyorsun hayır veriyorsun belalar defoluyor.

Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifinde, hayret edilecek bir şey, diyor ki:⁴

⁴ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.X, s.128, no:10196; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.274, no:1963; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.II, s.104; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VI, s.333, no:3376; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*; c.VI, s.341; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.282, no:3556; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.382, no:6385; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.282, no:3557; Ebû Ümâme RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü's-Şâmiyyîn*, c.I, s.34, no:18; Übâdetü'bnü Sâmit RA'dan.

Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb*, c.I, s.401, no:690; Hz. Ali RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.43, no:28182, 28183; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II,

دَاوُوا مَرَضَاكُمْ بِالصَّدَقَةِ

(خط. عن ابن مسعود)

(*Dâvû merdâküm bi's-sadakati*) “Hastalarınızı sadaka vererek tedavi ediniz.” buyuruyor. Yani hasta burada duruyor, yatakta yatıyor, ateşler içinde kıvranıyor. Git fakire sen sadaka ver, gönlü hoş olsun, dua etsin filan, o iyilikten dolayı Allah senin hastanı iyi ediyor. “Hastalarınızı sadaka ile tedavi ediniz.” diyor. Bak ne kadar enteresan şeyler.

Neden? Hastalığı veren de şifayı veren de Allah, sen Allah’ın sevdiği şey yapınca Allah onu kurtarıyor demek.

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

O bakımdan bu namazları güzel kılmak, abdestleri bu şuurla güzel almak lazım!

Unuttuğum bir şey var, şimdi Cuma günündeyiz onu da söylemem lazımdı:

“—İnsan Cuma namazına, evinde boy abdesti alarak, gusül abdesti dediğimiz abdesti alarak, tepeden tırnağa yıkanarak gelirse; îmânen vahtisâben. “İnanarak ve Allah’tan sevabını bekleyerek” şuurlu bir tarzda yani tesadüfi değil. Şuurlu bir tarzda yıkanarak gelirse, geçmiş bir haftalık günahları affoluyor üç gün artık olarak.”

Yani 10 gün demek. $7+3 = 10$ gün demek. On günlük günahı affoluyor. Onun için Cuma'ya da gelin Cuma'yı kaçırmayın, hem de Cuma'ya gusül abdesti alarak gelin!

Şimdi buralarda gusül almak çok kolay. Ne bakımdan kolay? Bir kere her yerde duş var, yani işyerinde bile duş var. Duşun altına gir, bir gusül abdesti al camiye öyle gel. İşyerinde gusül abdesti alamadın?

Geçen gün ben camide abdest aldım, her zaman evde alıyordum camide abdest aldım, baktım orada duş yeri var. İyi yani insan camiye gelip camide bile alabilir. Bir gusül abdesti aldın mı, duş aldın mı yani boylu boyunca her tarafını yıkadın mı o zaman 10 günlük günahın affoluyor. Güzel bir şey.

Onun için abdestleri güzel alalım, namazları güzel kılalım, vaktinde kılalım, cemaatle kılalım.

Zekâtlarımızı verelim, eli açık olalım, sadakayı bolca verelim. Gerçi burada hani herkes çalışıyor, devletin bir garantisi var, sadaka verecek kimi bulacaksın da sadaka vereceksin. Tabii yine yolda kalmış insanlar olabilir.

Bizim buradan arkadaşlarımız vardı, beraber uçakla gidiyorduk. Malina Havaalanında bizi bekletiyorlardı öteki uçağa kadar. Arkadaşlarımız kayboldu, gittiler. Şehre inmişler. Geldi, gözü yaşlı geldi. Orada bir camiye gitmişler:

“—Hocam o kadar çok fakir var ki, o kadar fakir var ki!” diyor.

Orada çok fakir olduğunu biliyormuş, cebine zekâtlarını doldurmuş gitti, orada biz uçağı beklerken, o taksiye atladı, şehre gitti zekâtlarını oranın fakirlerine verdi geldi. Allah razı olsun. Allah kabul etsin.

Yani sadakayla zekâtı ver. Burada veremiyorsun, Türkiye'ye telefon edersin dersin ki:

“—Ben size havale çıkartacağım, şu paraları şu fakirlere, şuralara buralara verin!” dersin, böylece hayrını hasenâtını yaparsın.

Çünkü Allah'ın en sevdiği huylardan birisi muhterem kardeşlerim, cömertlik. Yani sen kazancının fazlasından, Allah'ın sana verdiği nimetlerin fazlasından başkalarına verdikçe, Allah da seviyor.

Cömert olması lazım bir insanın, bağışı eksik etmemesi gerekiyor. Eli açık olması gerekiyor, evine geleni boş çevirmemesi gerekiyor. Eline gelenin bir kısmını hayra, hasenâta vermesi gerekiyor. Ahiret için böyle kazanması gerekiyor.

Peygamber SAS hadîs-i şerîfinde buyurdu ki:⁵

السَّخِيُّ قَرِيبٌ مِنَ الْجَنَّةِ وَالْبَخِيلُ قَرِيبٌ مِنَ
النَّارِ

(هـب. عن عائشة)

(*Es-sahiyü karîbün mine'l-cenneti, ve'l-bahîlü karîbün mine'nnâr*) “Cömert insan cennete yakındır. Cimri de cehenneme yakındır.”

⁵ Beyhakî, *Şuabü'l-İmân*, c.VII, s.428, no:10847; Hz. Aişe RA'dan.

Cömertlik sanki cennetten dünyaya sarkmış bir dal gibidir. O cömertliğin dalına tutunan cennete gider. Yani dalı tutundun mu çıkarsın uçurumdan, varırsın varacağına yere...

Cimrilik eden insan zekâtını vermez. Cimrilik eder, hayrını yapmaz. Cimrilik eder, çocuklarına karşı vazifeyi yapmaz. Cimrilik eder, İslâm için gerekli harcamaları yapmaz. Ondan dolayı kusurlu olarak, vazifelerini yapmamış ihmalkâr insan olarak da cezasını çekebilir, yanabilir. Onun için müslümanın böyle bu şuurda olması gerekiyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlelerinizi, cümlemizi İslâm'ı iyi anlayanlardan, kendisini iyi bilenlerden, kendisine iyi kulluk edenlerden eylesin... Müslümanların hayrı, felahı, salahı için elinden geldiğince çalışanlardan eylesin... Günahın her çeşidinden ve özellikle çok büyük bir günah olan zulümden ve zulmün her çeşidinden kaçınmayı nasip eylesin...

Dikkat ederseniz yeryüzündeki olayların hepsi bu adalet zihniyetine sahip olmamaktan, zulüm huyuna mübtela olmaktan kaynaklanıyor. Yani şu Ortadoğu'daki savaşı düşünün, savaştaki tarafları düşünün, Amerika'yı düşünün, şunu düşünün bunu düşünün. Zulmün kaynağı hep böyle bu güzel adalet duygusuna sahip olmamak, merhametsiz olmak, doğru dürüst hareket etmek şuuruna sahip olmamaktan oluyor. Bizi Allah bu kötü huylardan pâk eylesin.

Büyüklerimizden bir tanesi diyor ki:

“—Bir şişenin içine içki koysan, ondan sonra ağzını sımsıkı kapatsan, götürsen derenin, suyun, denizin kenarına, 10 sene dışını yıkasan şişe temiz olmaz.”

Neden? İçine içki koydun. İçki murdar, içki pis, içki yasak, içki haram... Dışını yıkamakla içindeki içki olan şişe temiz olmaz. İçi pis çünkü...

İşte bunu böyle söylüyor, ondan sonra da diyor ki:

“—Sen abdest alıyorsun ama içinde, kalbinde kötü huylar duruyor; zulüm duygusu duruyor, kin duygusu duruyor, haset duygusu duruyor. Daha başka pntilik, cimrilik duygusu duruyor. Böyle çeşit çeşit kötü huylar var, o huylar duruyor sen dışını yıkıyorsun. İçini de yıka, kalbini de yıka, kalbini de temizle!”

“—Kalbini nasıl yıkayacak?”

Bak Mi’rac gecesi geçti, Peygamber Efendimiz Mi’racını anlatırken, burada bu hadis kitabında da geçiyor. Kâbe-i Müşerrefe’nin yanında, böyle yarım daire şeklinde alçak bir duvar var. Kâbe’nin kuzey tarafında, Altınoluk’un altında, şu cami kadar yer kapatan şöyle bir yarım daire şeklinde alçak duvar var. İçi görünüyor, içine girilebiliyor. Orası da Kâbe’den sayılıyor, oraya *Hatîm* deniliyor. Hicr-i İsmail deniliyor.

“—Ben orada uyuyordum.” diyor. “Orada duruyorken melek geldi, benim kalbimi çıkardı, altından bir tas içinde Zemzem ile yıkadı, içine iman doldurdu; yani güzel duygular doldurdu.” diyor.

Demek ki mânevî bakımdan insanın kalbi kötü duygularla dolu olduğu zaman olmuyor. Peygamber Efendimiz peygamber olduğu halde, çok yüksek bir kul olduğu halde Mi'rac'a layık olabilmesi için kalbinin özel bir temizlikten geçmesi gerekmiş, yani öyle anlaşılıyor. Onun için kalp temizliğine, kalbin temiz olmasına fevkalade dikkat etmek lazım.

Malûm, kalp Allah'ın tecelli yeridir. Allah CC insanın gönlüne tecelli ediyor, yani insanın gönlüne geliyor Allah-u Teâlâ Hazretleri. O halde Allah'ın geldiği yerin temiz olması lazım, güzel olması lazım. Şair onun için şöyle söylemiş:

*Sür çıkar ağyârı dilden tâ tecelli ede Hak;
Padişah konmaz saraya hâne mâmur olmadan.*

“Gönlünü pâk eyle, kötü huylardan, çirkin huylardan temizle.” diyor. Yani padişah gelecek olan bir yeri silmez misin, süpürmez misin, temizlemez misin? En güzel şilteleri koymaz mısın, en güzel perdeleri asmaz mısın? En oyalı desenli güzel şeyleri koymaz mısın padişah gelecek diye?

“—O halde sen de kalbini temizle!” diyor.

O halde biz de el-hamdü lillâh müslümanız. Müslümanlığın her şeyi güzel, her şeyi hikmetli. Dışımızı yıkıyoruz, abdest alıyoruz, gusül oluyor, tıraşlar ve saire filan. Kötü kokuları izale etmek, fazla kılları kesmek, temiz elbise giymek bu dış temizliği... Bir de kalbi temizlememiz lazım! Kötü huyların her çeşidinden kalbimizi pâk etmemiz lâzım. Sapasağlam iman doldurmamız

lazım kalbimize. Sapaşğlam yakîn doldurmamız
lazım, sıdk u sadâkat doldurmamız lâzım!

Allah bizi o güzel huylara sahip eylesin...
Kötü huylardan pâk eylesin... Hayırlı bir ömür
sürdükten sonra îmân-ı kâmil ile göçmeyi
nasib eylesin... Huzuruna sevdiği, razı olduğu
mü'min-i kâmil kullar olarak varmamızı nasib
eylesin... Âhirette Firdevs-i Âlâ'sına dahil
eylesin... Habîb-i Edîbine komşu eylesin...
Cemaliyle müşerref eylesin... Ebedî saadete nâil
eylesin, sevdiklerimizle beraber...

Bi-hürmeti esrâr-ısûreti'l-fâtihah!

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

15. 12. 1991 - Avustralya

[Bütün GURBET SOHBETLERİ'ne PDF olarak
ulaşmak için tıklayınız.](#)

SERVER
Kürsü